

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького**

**Кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії
Завідувач кафедри –проф. Варес Я. Е.**

***ЩОДЕННИК
ВИРОБНИЧОЇ ЛІКАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ
З ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ***

Прізвище _____

Ім'я _____ По батькові _____

Курс _____ Група _____

Студент _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

проходить виробничу практику з хірургічної стоматології у обсязі обов'язків помічника
хірурга-стоматолога на базі _____

_____

(назва лікувального закладу)

у _____

(місто, район, область)

Терміни практики: з _____._____ до _____._____ 20__ р.

Керівник практики від Університету _____

(посада, прізвище, ім'я та по батькові, підпис)

Загальний керівник від бази практики _____

(посада, прізвище, ім'я та по батькові, підпис)

Безпосередній керівник від бази практики _____

(посада, прізвище, ім'я та по батькові, підпис)

Студент прибув " ____ " _____ 20__ р.

вибув " ____ " _____ 20__ р.

Підпис відповідальної особи _____

М.П.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Виробнича практика з догляду за хворими проводиться відповідно до навчального плану підготовки лікарів-стоматологів та програми практики на IV курсі після завершення зимової сесії. Обсяг виробничої лікарської практики з хірургічної стоматології становить 3 кредити (2 тижні).

Під час практики студенти виконують обов'язки помічника хірурга стоматолога на базі відділень та кабінетів хірургічної стоматології обласних, міських, районних закладів охорони здоров'я. Студенти працюють по 6 годин щоденно впродовж 10 робочих днів. У відділі має бути графік роботи студентів. Безпосереднім керівником практики студентів є лікар хірург стоматолог.

Студент до відбуття на практику повинен пройти інструктаж керівника практики від Університету, отримати програму та щоденник практики, направлення на практику.

Студент, прибувши у лікувально-профілактичний заклад (ЛПЗ), повинен подати безпосередньому керівникові від бази практики щоденник, пройти інструктаж з техніки безпеки, уточнити план проходження практики.

Під час проходження практики студент зобов'язаний суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку ЛПЗ.

Звіт про практику студент складає відповідно до календарного графіка проходження практики й додаткових вказівок керівників практики від Університету та від бази практики.

Виробнича практика студента оцінюється за чотирибальною системою і враховується при призначенні стипендії нарівні з іншими дисциплінами навчального плану.

Студент, що не виконав вимог практики і отримав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку під час захисту звіту, підлягає відрахуванню з університету.

Метою лікарської практики з хірургічної стоматології є закріплення знань і практичних навичок, одержаних при вивченні дисципліни, формування та розвиток у студентів професійного вміння приймати самостійні рішення в галузі хірургічної стоматології. Для досягнення мети сформульовані кінцеві завдання практики, а на їх підставі – конкретні завдання у вигляді певних умінь (дій).

Кінцеві завдання виробничої лікарської практики з хірургічної стоматології:

- застосовувати основні принципи асептики, антисептики, знеболювання;
- аналізувати результати обстеження стоматологічного хворого в клініці хірургічної стоматології;
- визначати план лікування захворювань у клініці хірургічної стоматології;
- визначити основні синдроми і симптоми в клініці хірургічної стоматології;
- виявляти різні клінічні варіанти найбільш поширених ускладнень захворювань у клініці хірургічної стоматології;
- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця;
- діагностувати невідкладні стани в клініці хірургічної стоматології;
- інтерпретувати вплив факторів навколишнього середовища на загальне та стоматологічне здоров'я населення;
- надавати необхідну невідкладну допомогу в клініці хірургічної стоматології;

- обґрунтовувати і формулювати попередній клінічний діагноз в клініці хірургічної стоматології;
- обґрунтовувати і формулювати синдромний діагноз в клініці хірургічної стоматології;
- проводити диференціальну діагностику в клініці хірургічної стоматології;
- проводити обстеження стоматологічного хворого в клініці хірургічної стоматології;
- проводити хірургічне лікування основних стоматологічних захворювань;
- ставити остаточний клінічний діагноз основних захворювань в клініці хірургічної стоматології;
- трактувати етіологію, патогенез та морфологічні зміни на різних етапах розвитку хвороби, структурні основи видужання, ускладнень та наслідків хвороб щелепно-лицевої ділянки.

Конкретні завдання:

- вміти зібрати та проаналізувати скарги хворого та анамнез при запальних захворюваннях та пошкодженнях щелепно-лицевої ділянки;
- провести обстеження хворого;
- описати рентгенограму зубів та кісток щелепно-лицевої ділянки;
- поставити попередній діагноз;
- провести диференційну діагностику;
- призначити додаткові методи обстеження;
- направити хворого на консультацію лікарів інших спеціальностей;
- поставити заключний діагноз;
- оформити амбулаторну карту хворого, листок непрацездатності, довідку про стан здоров'я хворого, виписку із амбулаторної карти;
- призначити лікування ускладнень після видалення зуба (альвеоліт, альвеолоневрит, неврит та ін.);
- призначити лікування ускладнень знеболювання (гематома, післяін'єкційні інфільтрати, контрактури та ін.);
- надати невідкладну допомогу при непритомності, колапсі, епілептичному випадку, анафілактичному шоці;
- провести хірургічне лікування періодонтиту (видалення зуба, резекція верхівки кореня, гемісекція, ампутація, коронорадикулярна сепарація, реплантація), періоститу, перикороніту, абсцесу м'яких тканин ЩЛД, травматичних пошкоджень ЩЛД .

ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

№	Тема	Кількість годин	Дата	Відмітка про зарахування	Підпис
1.	Структура і організація хірургічної стоматологічної населенню України. Ознайомлення з роботою лікаря хірурга-стоматолога. Виявлення факторів ризику розвитку основних стоматологічних захворювань в залежності анатомо-фізіологічних особливостей будови щелепно-лицевої ділянки.	6			
2	Методи обстеження хворого. Алгоритм стоматологічного обстеження пацієнта з хірургічною стоматологічною патологією. Суб'єктивні і об'єктивні методи діагностики.	6			
3	Стоматологічний інструментарій рекомендований для виконання хірургічних маніпуляцій у порожнині рота. Санітарно-епідемічні вимоги роботи лікаря хірурга-стоматолога.	6			
4	Методика місцевого знеболення при амбулаторних хірургічних втручаннях на верхніх та нижній щелепах.	6			
5	Методики типового і нетипового видалення зубів на верхніх та нижній щелепах.	6			
6	Показання та протипоказання до оперативного втручання в амбулаторній хірургічній стоматологічній практиці. Методика проведення оперативних втручань: періостотомії при підокісному абсцесі; альвеолотомії, резекції верхівки кореня, гемісекції, короно-радикулярної сепарації.	6			
7	Методика обстеження хворих з травматичними ушкодженнями щелепно-лицевої ділянки.	6			
8	Методика оперативних втручань у хворих з травматичними ушкодженнями щелепно-лицевої ділянки.	6			
9	Ускладнення при видаленні зубів (кровотеча, альвеоліт, альвеолоневрит). Їх лікування та профілактика. Лікування та профілактика ускладнень травматичних пошкоджень щелепно-лицевої ділянки (травматичний остеомієліт, травматичний верхньощелепний синусит та ін.). Алгоритм дій хірурга-стоматолога на амбулаторному прийомі.	6			
10	Післяопераційне лікування хворих із травматичними ушкодженнями та запальними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки.	4			
11	Диференційований залік	2			

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Перелік практичних навичок та вмінь на час проходження виробничої практики «Виробнича лікарська практика з хірургічної стоматології»

1. Продемонструвати вміння застосовувати принципи медичної деонтології у хірургічній стоматологічній практиці.
2. Продемонструвати володіння сучасними методами та принципами санітарно-просвітницької роботи.
3. Визначити основні структурні підрозділи організації стоматологічної хірургічної допомоги населенню України.
4. Демонструвати вміння збирати скарги та анамнез.
5. Демонструвати вміння заповнення медичної документації.
6. Провести пальпаторне дослідження при запальних захворюваннях, пошкодженнях м'яких тканин та кісток щелепно-лицевої ділянки.
7. Вміти взяти мазок, відбиток для цитологічного дослідження.
8. Володіти методами виконання місцевого знеболювання в щелепно-лицевій ділянці (аплікаційне, інфільтративне).
9. Володіти методами виконання провідникового знеболювання на верхній щелепі.
10. Володіти методами виконання провідникового знеболювання на нижній щелепі.
11. Провести типові видалення зубів.
12. Провести нетипові видалення зубів.
13. Провести видалення напівретинуваних та ретинуваних зубів.
14. Здійснити розкриття субперіостальних абсцесів.
15. Здійснити розкриття абсцесів м'яких тканин, флегмон.
16. Продемонструвати розсічення та висічення слизової оболонки при перікоронаритах.
17. Володіти методикою видалення секвестрів при обмеженому остеомієліті.
18. Провести зупинку кровотечі після видалення зуба.
19. Здійснити тампонування та ушивання ямки при перфорації верхньощелепної пазухи.
20. Вміти зробити пункцію при запальних процесах щелепно-лицевої ділянки
21. Вміти виконати хірургічне лікування хронічного періодонтиту (резекція верхівки, гемісекція, ампутація, короно-радикулярна сепарація, реплантація).
22. Провести зондування нориці, протоків слинних залоз, видалення конкрементів з протоків.
23. Вміти виконати хірургічне лікування при травмі зубів та м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки
24. Продемонструвати методи надання невідкладної допомоги - проведення штучного дихання, закритого масажу серця.

Критерії оцінювання виконання практичних навичок:

5 балів – отримує студент, який усно чи письмово виклав запропоновану маніпуляцію та ґрунтовно описав її на достатньо високому теоретичному рівні, а також продемонстрував засвоєння практичної навички у повному обсязі.

4 бали - отримує студент, який усно чи письмово виклав запропоновану маніпуляцію та надав їй теоретичний опис, але допустив при цьому несуттєві помилки. Обсяг продемонстрованої практичної навички був достатнім.

3 бали – отримує студент, який усно чи письмово виклав запропоновану маніпуляцію та надав їй теоретичний опис, але допустив при цьому суттєві помилки. Студент може продемонструвати практичну навичку лише на найпростішому рівні.

Навичка вважається незарахованою, якщо студент усно чи письмово не виклав запропоновану маніпуляцію та/або не надав їй достатній теоретичний опис. Студент не засвоїв практичну навичку в процесі виробничої практики.

ОЦІНКА РОБОТИ СТУДЕНТА НА ПРАКТИЦІ
Рекомендована кількість виконання практичних навичок та вмінь
під час проходження виробничої практики

Перелік практичних навичок	Кількість навичок	Виконано	Підпис безпосереднього керівника від бази практики
Кількість відпрацьованих днів	10		
Прийнято хворих (усього відвідувань пацієнтів)	30		
З них: первинних	20		
Повторних	10		
Проведено анестезій:			
Провідникових:			
Туберальних	5		
Мандибулярних	5		
Інфраорбітальних	5		
Ментальних	1-2		
Торусальних	2-3		
Піднебінних	5		
Різцевих	5		
Термінальних:			
Під'язикових	5		
Щічних	5		
на верхніх щелепах	5		
Плексуальних	10		
Видалення зубів та коренів	30		
Ургентні операції:	5-10		
розтин підокісних абсцесів	2-3		
хірургічна обробка ран	1		
розтин абсцесів м'яких тканин	1-2		
розтин слизової оболонки при перикороніті, видалення слизової оболонки при перикороніті	3		
Видалення ретинованих та дистопованих зубів	1-2		
Лікування ускладнень:	2-3		
зупинка кровотечі, гематоми	1-3		
Альвеолі ти	1-2		
Планові операції:	3-5		
Асистенції	2-3		
самостійні втручання	1-2		
Інші види маніпуляцій:	6-9		
післяопераційна перев'язка	2-3		
промивання лунки, рани	2-3		
Зняття швів	2-3		

Безпосередній керівник від бази практики _____

(прізвище, ім'я та по батькові, підпис)

Загальний керівник від бази практики _____

(прізвище, ім'я та по батькові, підпис)

М.П.

Перелік практичних навичок та вмінь на час проходження виробничої практики

№ з/п	Перелік практичних навичок	Бали (від 3 до 5)	Дата	Підпис
1.	Продемонструвати вміння застосовувати принципи медичної деонтології у хірургічній стоматологічній практиці.			
2.	Продемонструвати володіння сучасними методами та принципами санітарно-просвітницької роботи.			
3.	Визначити основні структурні підрозділи організації стоматологічної хірургічної допомоги населенню України.			
4.	Демонструвати вміння збирати скарги та анамнез.			
5.	Демонструвати вміння заповнення медичної документації.			
6.	Провести пальпаторне дослідження при запальних захворюваннях, пошкодженнях м'яких тканин та кісток щелепно-лищевої ділянки.			
7.	Вміти взяти мазок, відбиток для цитологічного дослідження.			
8.	Володіти методами виконання місцевого знеболювання в щелепно-лищевої ділянці (аплікаційне, інфільтративне).			
9.	Володіти методами виконання провідникового знеболювання на верхній щелепі.			
10.	Володіти методами виконання провідникового знеболювання на нижній щелепі.			
11.	Провести типове видалення зубів.			
12.	Провести нетипове видалення зубів.			
13.	Провести видалення напівретинованих та ретинованих зубів.			
14.	Здійснити розкриття субперіостальних абсцесів.			
15.	Здійснити розкриття абсцесів м'яких тканин, флегмон.			
16.	Продемонструвати розсічення та висічення слизової оболонки при перикоронітах.			
17.	Володіти методикою видалення секвестрів при обмеженому остеомієліті.			
18.	Провести зупинку кровотечі після видалення зуба.			
19.	Здійснити тампонування та ушивання ямки при перфорації верхньощелепної пазухи.			
20.	Вміти зробити пункцію при запальних процесах щелепно-лищевої ділянки.			
21.	Вміти виконати хірургічне лікування хронічного періодонтиту (резекція верхівки, гемісекція, ампутація, короно-радикулярна сепарація, реплантація).			
22.	Провести зондування нориці, протоків слинних залоз, видалення конкрементів з протоків.			
23.	Вміти виконати хірургічне лікування при травмі зубів та м'яких тканин щелепно-лищевої ділянки			
24.	Продемонструвати методи надання невідкладної допомоги - проведення штучного дихання, закритого масажу серця.			
Сума балів за засвоєння практичних навичок (72-120):				

Безпосередній керівник від бази практики _____

(прізвище, ім'я та по батькові, підпис)

Загальний керівник від бази практики _____

(прізвище, ім'я та по батькові, підпис)

М.П.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ПРАКТИКИ

Підсумковий контроль студенти складають в останній день практики комісії, до складу якої входять керівники практики від Університету і, за можливості, від баз практики. До захисту практики на підсумковому занятті допускається студент, який на 100 % виконав програму виробничої практики, надав обґрунтовані відповіді на запитання щодо змісту щоденника, та набрав мінімальну кількість балів за поточне проходження практики (72 бали), представив звіт за практику та позитивну характеристику загального керівника від бази практики.

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Принципи медичної деонтології у хірургічній стоматологічній практиці.
2. Сучасні методи та принципи санітарно-просвітницької роботи.
3. Основні структурні підрозділи організації стоматологічної хірургічної допомоги населенню.
4. Суб'єктивне обстеження хірургічного стоматологічного хворого.
5. Медична документація.
6. Об'єктивне обстеження хірургічного стоматологічного хворого.
7. Мазок, відбиток для цитологічного дослідження.
8. Пункція при запальних процесах щелепно-лицевої ділянки
9. Зондування нориці, протоків слинних залоз, видалення конкрементів з протоки.
10. Місцеве знеболювання в щелепно-лицевій ділянці (аплікаційне, інфільтраційне).
11. Провідникове знеболення на верхній щелепі.
12. Провідникове знеболення на нижній щелепі.
13. Типове видалення зуба.
14. Атипове видалення зуба.
15. Видалення напівретинованого та ретинованого зуба.
16. Розкриття субперіостального абсцесу.
17. Розкриття абсцесу м'яких тканин, флегми.
18. Розсічення та висічення слизової оболонки при перікороніті.
19. Методика видалення секвестрів при обмеженому остеомієліті.
20. Зупинку кровотечі після видалення зуба.
21. Тампонування та ушивання ямки при перфорації верхньощелепної пазухи.
22. Хірургічне лікування хронічного періодонтиту (резекція верхівки, гемісекція, ампутація, короно- радикулярна сепарація, реплантація).
23. Хірургічне лікування при травмі зубів та м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки
24. Невідкладна допомога - проведення штучного дихання, закритого масажу серця.

Критерії оцінювання підсумкового контролю з практики:

Підсумкове заняття виробничої лікарської практики студентів 4-го курсу передбачає розв'язання двох ситуаційних задач, що включає теоретичний опис та демонстрацію вмінь і практичних навичок:

- Практична навичка 1 - збір скарг, анамнезу.
- Практична навичка 2 - огляд хворого, інструментальне обстеження, інтерпретація додаткових методів обстеження.
- Практична навичка 3 - встановлення діагнозу, визначення плану лікування та заповнення відповідної документації.
- Практична навичка 4 - виконання лікувальної маніпуляції.
- Практична навичка 5 - призначення післяопераційного лікування, рекомендації.

Кількість балів за підсумкове заняття виставляється згідно з існуючим положенням від 50 до 80 балів та складається із суми балів за обидві ситуаційні задачі.

Можлива кількість балів за ситуаційну задачу становить від 25 до 40 та складається із суми балів за кожну із п'яти практичних навичок.

8 балів – отримує студент, який письмово виклав запропоновану маніпуляцію та ґрунтовно описав її на достатньо високому теоретичному рівні, а також продемонстрував засвоєння практичної навички у повному обсязі.

7 балів – отримує студент, який письмово виклав запропоновану маніпуляцію та надав їй теоретичний опис, але допустив при цьому несуттєві помилки. Обсяг продемонстрованої практичної навички був достатнім.

6 балів – отримує студент, який письмово виклав запропоновану маніпуляцію та надав їй теоретичний опис, але допустив при цьому суттєві помилки. Студент продемонстрував лише найпростіший рівень виконання навички.

5 балів – отримує студент, який письмово виклав запропоновану маніпуляцію та надав їй теоретичний опис, але допустив при цьому суттєві помилки. Студент не зміг правильно продемонструвати виконання практичної навички.

Практична навичка не зараховується студенту, який письмово не виклав суть необхідної практичної навички та/або не надав їй достатній теоретичний опис. Студент не засвоїв практичну навичку у процесі виробничої практики.

Підсумковий контроль

Завдання		Бали (від 5 до 8)	Дата	Підпис керівника практики від Університету
Ситуаційна задача №1	Практична навичка 1			
	Практична навичка 2			
	Практична навичка 3			
	Практична навичка 4			
	Практична навичка 5			
Разом за ситуаційну задачу №1				
Ситуаційна задача №2	Практична навичка 1			
	Практична навичка 2			
	Практична навичка 3			
	Практична навичка 4			
	Практична навичка 5			
Разом за ситуаційну задачу №2				
Сума балів за підсумковий контроль				

Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом практичних навичок, які перевіряються безпосереднім керівником від бази практики (максимум 120 балів – мінімум 72 бали), та балів за підсумковий контроль, що виставляються при проведенні диференційованого заліку (максимум 80 балів – мінімум 50 балів).

	Бали	Оцінка	Підпис керівника практики від Університету
ОЦІНКА ЗА ПРАКТИКУ			

